

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1 20, z dostavljanjem na dom K 1 50; s pošto celoletno K 20—, polletno K 10—, četrletno K 5—, mesečno K 1 70. Za inozemstvo celoletno K 30—. : Telefon številka 303. :

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Frančiškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolji se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. : Telefon številka 303. :

Velikanska katastrofa v Trstu. 200 ljudi mrtvih. Nebroj parnikov potopljenih. Obala porušena. — Več v brzojavih.

Naša mesta, meščanstvo in še marsikaj.

Dalo bi se pod tem naslovom res mnogo in marsikaj povedati in napisati; toda za enkrat se omejimo samo na izide zadnjih volitev in bomo brez ozira na levo in desno povedali par resnic.

„Slovenec“ se je rezultatov v naših mestih zelo razveselil in je takoj brzojavno pozdravil večino, ki jih je dobila v nekaterih mestih klerikalna stranka. To klerikalno veselje je treba prav razumeti, in razumeti bi ga morali predvsem oni, ki so prizadeti.

Naša mesta so volila tako:

napredni	klerikalni
Kranj	254
Idrija	564
Radovljica	66
Krško	246
Škofja Loka	143
Novo mesto	146
Črnomelj	74
Kamnik	151
Lož	51
Višnja Gora	13
Kostanjevica	137
Postojna	19
Metlika	velika napr. večina.

Po teh rezultatih pravi „Slovenec“: Pravzaprav so liberalci na krmlu samo še v Kranju in v Metliki. Ne pozabimo, da so šteli liberalci mesta za svojo nedotakljivo last. Naj stridraj zdej zgoraj navedene številke in naj si preračunajo, kako bo z občinskimi in deželnozborskimi volitvami. Potem naj pa še jahajo na boj proti klerikalnemu zmaju.

Citiramo te besede iz „Slovenca“, da jih bodo naprednjaki p. e. štali pri nas, ako jih niso tam. „Slovenec“ namreč čisto primerno opozarja na klerikalno nevarnost v mestih, in si je bil menča že v svesti zmage, ko je oznanjal: Lož prvič oddal večino za S. L. S. Novo mesto prvič oddalo večino za S. L. S. itd.

Sivar sicer ni popolnoma taka, kakor se vidi iz zgorej navedenih števk. Kako je prišla ona klerikalna večina v napredni Postojni, se vidi iz poročila, ki smo ga priobčili včeraj. Enako je bilo v večini drugih mest. Napredni meščani so se deloma vzdržali volitve, deloma so oddali prazne glasove in tako — so klerikalci dobili večino. Najbolj častno je rešil svojo nalogo naš gorenjski Kranj, enako je pokazala Idrija odločno svoje proti pro. g. istinčarsko lice, Metlika se je zavedala svoje dolžnosti, Radovljica je oddala za 2 glasova napredne večine. Druga mesta so „klerikalna“, kakor pravi „Slovenec“.

Dasi so klerikalne večine le na videz, je vendar treba govoriti o naših mestih, kajti nihče ne more reči, da klerikalne večine niso sramota za mesta in za one, ki so s svojo vzdržljivostjo k njim pripomogli.

Naša mesta so bila preje navedena, da so volila svojega poslanca, ki

je bil navadno kak doktor, ali sploh nekak zastopnik inteligence. Po novem volilnem redu so bila mesta združena z deželo in po klerikalni prevladnosti razdeljena tako, da napredni živijo v mestih ne pridejo do veljave. Zato se je mislilo, da so mesta izgubila svoj pomen, meščanstvo je bilo užaljeno in — kakor se vidi — neče voliti kmečkih kandidatov. To je treba obsojati. Ako ni šlo za drugo, šlo je pri zadnjih volitvah za to, da se dokaže, kako mnogo goštevne so napredne vrste, in da se v kljub vsemu terorizmu ne manjšajo, ampak množe. In dočim moremo na deželi pokazati na napredek, so mesta vsled svojega neumestnega postopanja pokazala, klerikalcem na veselje — nazadovanje. Temu je kriv oni neopravičeni meščanski ponos, ki ni niti demokratičen, niti moderen in kaže le na staro špiburgarstvo, ki bi se moralo že zdavnaj preživeti.

Tradicije danes malo pomagajo, napredek gre preko njih in kdor je napreden, jih mora premagati. Tako stališče pa ni niti narodno, kajti mesta bi morala biti deželi vzgled uzornega občinskega gospodarstva, prosvetnega in narodnega dela, pa tudi bi morala pokazati, da se meščanstvo zaveda svoje kulturne naloge, ki jo ima v narodu, — in če družega ne — vsaj pri volitvah naj bi oddalo svoj glas za naprednega kandidata. Toda niti tega ne!

To škoduje nam vsem in mestom najbolj, kajti na ta način prodira klerikalizem med nižje meščanske sloje in dobi svoj vhod v mesta. Ako tega doslej naši meščani niso izprevideli, naj izprevidijo vsaj sedaj, ko jih „Slovenec“ opozarja na to.

Mi niti z Ljubljano ne moremo biti zadovoljni. Ono število glasov, ki so ostali doma, so bili skoraj gotovo na predni, ker so klerikalci gotovo zbornali na volišče vse, kar je v Ljubljani klerikalnega. Tudi v ljubljanskih meščanskih vrstah je mnogo starega in nemodernega mnogo ponosa in komodnosti, pa tem manj smisla za skupni napredek in za splošno blagostanje; to je škodljivo za meščanstvo in za mesto. Tu je žetev za klerikalce.

Omenimo še nekaj. Oni napredni meščani, ki bi bili volili, ako bi bili po deželi za kandidate le doktorji ozioroma zastopniki inteligence, lahko iz števk vidijo, da so dobili kandidati iz Ljubljane najmanj glasov in da ljudstvo glasuje le za domače oziroma kmečke kandidate, ki so dobili lepo število glasov proti klerikalnim kandidatom. To uči dovolj in bo menda marsikoga izučilo. Naše meščanstvo mora izprevideti, da je storilo premalo za prosveto med ljudstvom, da je mnogo zakrivilo, da je zmagal pri nas v taki meri klerikalizem, da je bilo ono „visoko stališče“ nam v škodo, ker je bilo nenarodno in nedemokratično in — sedaj naj dela pokoro s tem, da se složno z ljudstvom bori za ljudsko napredno stvar in da se „poniža“ na delo med narod. Ako

danes naša pokrajinska mesta nimajo primernih kandidatov, ki bi zmagovali po deželi, potem morajo pač voliti — napredne kmečke kandidate. Ako bi se bila pri nas po Kranjskem mesta pravočasno v naprednem duhu demokratizirala, bi ne bili klerikalci dobili toliko privržencev v onih vrstah, ki jih oficijelno meščanstvo ni hotelo poznati.

Zato na delo, dokler je čas. Le s tem delom se da doseči, da pri prihodnjih volitvah ne bodo imeli po mestih klerikalci večine, ampak bodo spoznali, da se naša mesta po deželi zavedajo svoje naloge in svojega pomena v razvoju naroda.

DNEVNE VESTI.

„Samo mi in mi sami“ — — — „Slovenec“ noče priznati, da so klerikalci močno nazadovali od zadnjih državnozborskih volitev in govori samo o številu mandatov, ki so jih klerikalci dobili s pomočjo sredstev, ki se jih pošteno stranke nikjer ne poslužujejo v volilnih bojih. Antiklerikalne stranke niti pričakovale niso, da bi osvojile v sedanjih razmerah kako klerikalno trdnjavo, ali napredovale so tako, da bodo — ako bodo započeto delo vztrajno nadaljevale — kmalu posadke v dosedaj najtrdnjših klerikalnih trdnjavah začele omagovati in izročati ključne onim, ki te trdnjave naskočujejo. **Narodno-napredna stranka se nahaja sedaj v oživitvi, ona se ne brani več, nego naskokuje in klerikalci naj se pripravijo na poraze, ki jih bodo začeli doživljati prav kmalu!** Ta naša trditev ni čisto nič pretirana, ona ima svojo podlago v rezultatih ravnokar minulih državnozborskih volitev.

Za ožjo volitev v Ljubljani ne bo vlada razposlala volilcem glasovnic, nego jih bodo morali iskati volilci sami pri vladi, ali pa na dan volitev pri komisarju. Bolje je vsekakor, ako si volilci preskrbijo glasovnice pred dnevom volitve, ali kdor nima časa za to, da bi hodil radi tega na vlado, naj jo zahteva na dan volitve od komisarja. Legitimacije ostanejo pa iste kot pri prvi volitvi in ravnokot imajo pravico voliti tudi oni, ki pri prvi volitvi niso volili.

Na delo! Le še par dni nas loči od ožje volitve v Ljubljani. Klerikalci si silno mnogo obetajo od nje in to tembolj, ker so popolnoma pijani zmag, katere so jim za letos tako še bile zagotovljene. Klerikalci sicer dobro vedo, da napredna ljubljanska trdnjava ne bo nikdar padla v njih roke, a naprednjaki kljub temu ne smejo držati križem rok. Upamo, da bodo 20. junija klerikalnega kandidata dr. Gregoriča napredni volilci sramotno poslali v politični penziji in mogočno pokazali, da hoče Ljubljana iti vedno svoja pota. In to je tudi neobhodno potrebno. Odkar so zavladali

na Kranjskem klerikalci, je dobival leto za letom slovenski narod od nemško-zagrizene avstrijske vlade take zašnice, da dolgo ne bo mogel preboleti teh ran. Kranjski nemški „Volksrat“ in baron Schwarz, ki je slepo orodje v rokah dr. Šušteršiča, sta vtihotapila na Kranjsko že na stotine nemških uradnikov, dočim za Slovence na Kranjskem baje ni prostora ne kruha. Klerikalni mameluki morajo dobiti 20. junija zaslužno plačilo.

Zakaj mora imeti Ljubljana odločnega poslanca? Če nobeno mesto, mora Ljubljana imeti odločnega in nevtralnega poslanca v državnem zboru. To po vsej pravici. Po razpustu bivše državne zbornice je prizadela avstrijska vlada Slovence nečuvna nasilstva na vseh poljih. Na mesto predsednika ljubljanskega deželnega sodišča je bil imenovan zagrizen Nemec Elsner, za državnega pravdnika zaupnik graških nemškutarjev Luschan, za predsednika novomeškega okrožnega sodišča Nemec Trenz. Vsa ta mesta so bila dosedaj slovenska posest. A tudi po vseh drugih javnih uradih se Slovenci strašno zapostavljajo, Nemci pa protežirajo: Zakaj smo prišli tako daleč? Ljubljana v tej dobi ni imela poslanca in zato sta dunajska Slovence skrajno sovražna vlada in baron Schwarz izvajala lahko nemoteno svoje načrte. In to tembolj, ker se ni bilo bati protesta od strani takozvane „Vseslovenske ljudske Stranke“, posebno pa od njenega generala dr. Šušteršiča. Vlada je klerikalcem za prav nizko ceno zamašila usta. Njim na ljubo je tlačila slovenske naprednjake in hotela uničiti napredno Ljubljano. Dobro vemo, da je Bienenrtha in barona Schwarza sedaj silno strah, ker bosta morala dati odgovore za svoja nezaslišana dejanja. Baron Schwarz bi bil zato silno vesel, če bi zmagal v Ljubljani dr. Gregorič, velika politična ničla, ki bo žvižgal tako, kakor mu bo ukazal general dr. Šušteršič. Toda v interesu cele slovenske javnosti, najbolj pa v interesu slovenske Ljubljane je, da zmaga na celi črti, kolikor mogoče sijajno napredni kandidat, dr. Vladimir Ravnihar, ki bo osvetlil pred celim parlamentom podlo in izdajalsko politiko slovenskih klerikalcev, dunajske vlade, zlasti pa justičnega ministra dr. Hohenburgerja poklical na odločen odgovor. Zato vsi v boj za dr. Ravniharja.

Zveza klerikalcev v zvezi z Nemci. Kakor čujemo, je za ožje volitve v Ljubljani že sklenjena zveza med klerikalci in Nemci. Klerikalci so jim objubilili, da bodo za to uslugu podpirali njih zahteve v ljubljanskem občinskem svetu, Nemci pa bodo šli vsi do zadnjega v boj za klerikalnega kandidata dr. Gregoriča. Mi klerikalci smo čisto privoščimo nemške Judežev glasove, katere bi dobili tudi brez kupne cene. Nemcem je namreč znano, da v Ljubljani toliko časa ne bodo prišli do veljave, dokler bo ta v naprednih rokah. Ker pa klerikalci že

Naši politiki.

II.

Dr. IVAN TAVČAR.

na vsak način hočejo imeti zvezo z Nemci, svetujemo dr. Šušteršiču, naj se obe stranki že enkrat združita v eno in sicer v Vseslovensko Nemško Ljudsko Stranko, nad katero bi imel vrhovni patronat sam baron Schwarz, generala bosta pa dr. Šušteršič in dr. Eger.

Klerikalci delajo račun brez krčmarja. Tudi zveza z Nemci jim ne bo ničesar pomagala. Pričakujemo, da se bodo sedaj vsaj nekaterim pametnejšim klerikalcem in onim volilcem, ki so bili zadnjič zapeljani, odprle oči in da bodo dne 20. junija pri ožji volitvi dali duška svojemu ogorčenju na ta način, da oddajo polnoštevilno svoje glasove za naprednega kandidata dr. Vladimira Ravniharja. Volilci! na delo, da bo zmaga tembolj sijajna.

Čemu bi klerikalci radi dobili Ljubljano v svoje roke. Ze v zadnjem državnem zboru so klerikalci uganjali naravnost nečuvno, osebno in popolnoma koristolovsko politiko. Njih politika je bila Slovanom skrajno škodljiva in nevarna. Toda vse njih nakane se niso uresničile, ampak naprosno izjalovile, ker so jim bili slovenski napredni poslanci, posebno pa ljubljanski zastopnik vedno za petami. Ni čuda, da bi zato klerikalci na vsak način radi dobili Ljubljano v svoje roke, ker bi potem lahko nemoteno uganjali različne lumparije. Toda gospodje! to so samo vaše pobožne želje. Ljubljana bo poslala v državni zbor naprednega poslanca, na kar boste že sedaj pripravljani.

Kako se lahko človek moti, se najlepše vidi iz novice, ki jo je priobčil pod tem naslovom v sredo „Slovenec“. Nekdo namreč pod tem naslovom napada dr. Ravniharja. Podpisani je kot pristaš „Nove Dobe“.

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetk.

Veliki Vrag je govoril te besede s porogljivim glasom, ki ni ušel Rolandovi pozornosti. Roland je zasiutil, da mu snuje ta strašni vojskač zasled. Toda ohranil si je mirno kri in resno lice, ne da bi tudi najmanjša gubica njegovega obraza razodevala kako razburjenje ali skrb.

Foskarjev predlog je bil zares navdušil Ivana de Medicis. On, ki se je vojskoval doslej kar tako, slepo semintja, je zagledal zdaj mogočen cilj za krvavo igro bitk in boj, ki je bila edina strast njegovega srca.

Večkrat je ponovil med zobmi:

— Izvrstno! . . . Prekrasna misel! . . . Vredna me je! . . .

Naslonil se je bil na hrbet svojega stola in je z napol odprtimi očmi opazoval Rolanda z drobnim, ironičnim in trdim pogledom.

— Torej, je povzel Roland, vi sprejmete njegovo ponudbo? Brez premišljanja, brez obotavljanja jo sprejmete na prvi mah?

— Kaj pa je treba toliko premišljati je vzkliknil Veliki Vrag. Misel je izborna, zato vam pravim, da jo sprejemem.

— Preostaja mi torej le še par ugovorov, ki bi vam jih rad zaupal.

— Ker prihajajo od tako smelega in preudarnega človeka, kakor ste vi, Kandiano, mi bodo dobrodošli.

— Začnem s prvim, je dejal Roland še vedno miren, kakor prej. Tiče se vas osebno. Vi ste po mojem mnenju predvsem vojak. Moje resnično prepričanje je, da vas bo diplomacija pogubila. Res da morete, ako združite svojo armado in svoj napor s Foskarijem, podjarmiti Italijo, dasi je podjetje že samo po sebi težavnejše, nego si predstavljate. Milan, Florencija, Piza, Mantova so mogočne republike, ki bodo takoj sklenile silno zavezo med seboj. Toda recimo, da se vam po desetletnem in morda še daljšem krvavem vojskovanju posreči in vas premagana Italija napo-

sled sprejme za svojega gospodarja. Recimo celo, da se zgodi nemogoče: da papež prizna vaše kraljestvo, ali če ga ne prizna in zakliče na pomoč, da se ne dvigne vsa Evropa, ko zasilji njegov klic . . . Dopustimo vse to. Toda vi si stojite nasproti s Foskarijem. Vaša uloga je doigrana! Zdej se začne njegova. Vojskač je opravil, zdaj stopi diplomat na okrvavljeno pozorišče, ki ste mu ga vi pripravili . . . Kaj menite, da se zgodi potem?

Ivan de Medicis je z veliko pozornostjo poslušal Rolandove besede.

Ironična guba na njegovih ustnicah je izginila.

Izraz neomejenega zaupanja pa, ki je prej sijalo na licu tega srečnega bojevnika, se je izgubil. Roland je zapazil ta učinek svojih besed in je nadaljeval naglo:

— O gotovem in morda celo zmagovitem odporu Benetk samih niti ne govorim — o odporu Benetk samih, ki jim kaže usoda pot v svobodno bodočnost, Benetk, ki se ozirajo proti morju, ne proti kopni zemlji, Benetk, ki streme za mirom in goje trgovino in slavo umetnosti — tistih Benetk, ki se bodo gotovo prve dvignile proti vajinemu načrtu. Toda vrnem se k svojemu vprašanju. Ko zmagate, kaj namerjate storiti potem?

— Pri hudici, ki je moj patron! Vladal bom v Napolju, ako ne v Rimu samem! Kdo mi bo mogel braniti?

— Kdo, Ivan de Medicis? Vaš zaveznik vam bo branil — da ne rečem, vaš sokrivec. Pogledal sem mu v dno srca. Kadar zavojujete Italijo, bo tvorila vsa samo eno, nerazdeljeno kraljestvo, in kralj tega kraljestva . . .

— Bom jaz! je zarenčal Ivan de Medicis in udaril s pestjo po mizi, da so zacingljali kozarci, ki jih je stalo vse polno po njej.

Toda kmalu se je pomiril, kakor da bi se bil zbal, da je izdal svojo misel.

— Foskari bo že lojalni. Ako se ne bo drage volje držal dogovora, ga bom primoral.

— Naj bo, je dejal Roland. Zdej ko sem vam navedel vse ugovore, ki se tičejo vas, vam hočem navesti še tiste, ki se tičejo mene. Povedal sem vam, odkod izvira sovražstvo, ki me navdaja do Foskarija. Ako postanete njegov zaveznik, postanete zapreka temu, kar sem sklenil storiti. Ivan de Medicis, pri svoji materi, ki je umrla od trpljenja in žalosti, pri glavi svojega

oslepljenega očeta vam prisegam, da nič na svetu ne more oteti Foskarija, od kar sem ga jaz obsodil. Lojajno vas pred obveščam, da bom podrl vsako zapreko, ki nastane med dožem in med kaznijo, ki sem mu jo namenil.

Roland je vstal in dodal:

— Premislite dobro, Ivan de Medicis.

— Zdi se, da mi grozite! je dejal Veliki Vrag in vstal istotako.

— Samo svarim vas, nič drugega. Foskari je zločinec, a jaz sem maščevalec. Izberite si eno ali drugo, Ivan de Medicis! — Izbral sem si! je zarjul Veliki Vrag. Halo, semkaj!

Tucat častnikov je planilo v šator.

— Medicis, je dejal hladno, dal sem vam na izbiro: zločin ali pravico! Pazite! Se je čas, da se premislite!

— Odvedite ga! je ukazal Veliki Vrag.

— Dobro. Sami ste krivi . . .

Roland je rekel to besedo brez vidne jeze.

Ni je še bil dogovoril, ko sta mu najbližja dva častnika položila roke na rame.

Bralci že poznajo Rolandovo herkulsko moč.

V trenutku, ko je zadnjikrat zagrozil Velikemu Vragu, je zbral svoje sile; njegov obraz, ki je bil dotlej tako hladen in miren, se je izpremenil ter strašno vzplamenel.

Z bliskovito gesto je razmahnil z rokami.

Častnika sta zletela po tleh kakor ubita.

Roland je planil proti izhodu šatora.

— Primate ga! Primate ga! je rjul Veliki Vrag.

— Izdaja! Primate ga! Primate ga! je zarjulo tudi ostalih osem ali deset častnikov, ki so napravili med Rolandom in izhodom steno, štrlečo od bodal.

Obenem je prihitela k šatoru številna truma vojakov, privabljenih po kričanju, dočim so sklenili stražni konjeniki polukrog in dvignili svoje pištole.

Roland je potegnil težki bojni meč, od katerega se ni ločil nikoli.

Naslonil se je v kot šatora. Z besno gesto in orjaškim napotom je potegnil k sebi veliko mizo, tako da mu je tvorila mogočen prsobran.

(Dalje.)

Županska volitev v Idriji.
Idrija, 15. junija. Idrijskim županom je izvoljen **socijalni demokrat Stravs.** (Več jutri. Op. ured.)

Konec slave krščanskih socijalcev na Dunaju.

Dunaj, 15. junija. Kompromis med dunajskimi naprednimi strankami in socijalno demokratično stranko je postal dejstvo. Dunajski naprednjaki so namreč silno ogorčeni radi mešetarjenja „Nacional-verbando“, ki bi rad zvezo s krščanskimi socijalci. Naprednjaki in socijalisti so izdali na Dunaju razglas, v katerem naznanjajo skupen boj proti krščanskim socijalcem, v katerem jih bodo podpirali tudi Čehi. Zato je gotovo, da bodo krščanski socijalci na Dunaju pri ožjih volitvah doživeli hud poraz.

Česke stranke proti socijalnim demokratom.

Praga, 15. junija. Vse česke stranke so sklenile kompromis glede ožjih volitev. Šle bodo skupno v boj proti socijalnim demokratom, katere bodo podpirali samo realisti.

Moravski klerikalci v nevarnosti.

Brno, 15. junija. Česke stranke na Moravskem so sklenile kompromis, po katerem bodo šle skupno v boj proti češkim klerikalcem. Radi tega bo propadel tudi bivši minister Žáček, ki kandidira na klerikalnem programu.

Razne vesti.

* Španski prestolonaslednik gluh. Iz Madrida je došla vest, da je bil pred nekoliko dnevi poklican na španski dvor neki medicinski specialista iz Švicarske, da pregleda prvorojenega sina kralja Alfonza, don Jaimeja. Vest je najprej v dvorskih, potem pa tudi v drugih krogih izzvala senzacijo, in sedaj se govori, da je bil strokovnjak pozvan, da pregleda triletnega princa, ker je gluh. Ista vest je krožila po listih že pred nekoliko meseci, ali so jo dementirali.

* Burna preteklost. Rihard Fran Blumenthal je študiral v Gradcu pravo, pozneje je bil policijski pristav v Steyru in se je poročil z Ogrko Dunkel iz Budimpešte. V Steyru je izvršil uradno poneverjenje in je pobegnil v Ameriko, kjer je bil knjigovodja v neki prodajalni. Njegova žena se je vrnila s svojim otrokom v Budimpešto. V Ameriki se je poročil Blumenthal z neko Nemko, ki jo je pa tudi zapustil in je vstopil v Monte Carlu kot hotelski tajnik; tam je zopet kradel in pobegnil v London, kjer je živel od goljufije, bil je potem v Hamburgu in Mogunciji kot pustolovec, končno pa je prišel na Dunaj, kjer ga je zgrabila roka pravice. Zagovarjati se je moral pred dunajsko poroto zaradi goljufije, poneverbe in tatvin in je bil obsojen na 3 leta težke ječe.

* Avstro-ogrski izvoz. Leto za leto opažamo, da se izvažajo iz Avstro-Ogrske v inozemstvo vedno manje blaga in vedno več — ljudij. O tem „eksportu“ govorijo številke najglasneje. V letu 1908 se je izselilo iz monarhije 102.723 duš, v l. 1909 158.213, a v letu 1910 je naraslo število izseljencev na 272.511 duš. Pri tem pa moramo opozoriti, da v gornji številki za leto 1910 ni všteto število izseljencev, ki so se izselili preko Hamburga, ker to število še ni uradno ugotovljeno. Torej preko četrte milijona delavnega naroda beži preko oceana, da si tam poiščejo kruha, ki ga v domovini niso mogli dobiti! Od tek 258.213 ljudij, ki so se v letu 1909 izselili iz monarhije, se jih je naselilo v Zedinjenih državah 170.191. Po statistiki Zjed. držav je bilo med temi izseljenci po narodnosti: Nemcev 21.096, Čehov 6609, Poljakov 39.483, Malorusov 15.486, Srbov 3628, Italijanov 1151, Madjarov 27.941, Hrvatov 19.473, Rumunov 7484, Slovakov 22.374, Židov 8431, razne narodnosti 53. Čudno se nam zdi, da v statistiki Zjed. držav Slovenci niso naštet, ko se jih vendar lepa množica izseljuje v Ameriko. Na izseljevanju participirajo torej vse avstro-ogrski narodnosti v tolikem številu, da se človek kar straši ob pogledu na te številke. Ta statistika je karakteristična za Hrvate in Srbe. Dasi tvorijo takorekoč blizu najmanjši odstotek prebivalstva, vendar dajejo 23.000 izseljencev. To je za mal narod mnogo — usodno mnogo, kajti to je žalostem znak, da propadajo gospodarski tudi kakor narod. Ali bi pisali daljši komentar o tej statistiki, pisali bi hudo in veliko obtožnico zoper ves gospodarski in politični sistem v monarhiji. — Ta sistem pa bo trajal tako dolgo, dokler narodi sami ne iztržejo vlade iz rok birokratskih in fevdalnih in je ne prevzamejo — v svoje roke.

* Število evropskih visokošolcev. Na vseh 125 evropskih vseučiliščih je bilo lanske leto 228.732 slušateljev. Najbolj obiskovano vseučilišče je berlinsko; ima namreč okroglo

14.000 slušateljev. Druga najbolj številna vseučilišča so: pariško, budimpeštansko in dunajsko.

* Aviatik Sablatnik, ki je bil znan po svojih velikih uspehih, ki jih je dosegel preteklo jesen s poleti v Pragi, se je 11. t. m. v Dunajskem Novem Mestu ponesrečil. Ko je bil v višavi 200 m se je začel spuščati nizdolu, naenkrat se je slišal prask, aparat je padel na tla in aviatik tudi. Sablatnik je imel še toliko zavesti, da se je hotel izogniti dvem osebam, pri tem je padel na tla in si je zlomil en prst in izbil en zob. Prepeljali so ga v bolnico. Aparat je popolnoma razbit.

* Tolstega posmrtna dela je prodala grofica Aleksandra Tolstaja založništvu I. C. Ladyšnikov v Berlinu, ki ima sedaj edino pravico do teh del za vse dele sveta. V jeseni začno izhajati posmrtna dela v novi lepi izdaji.

* Kubelkova violina. Pri zadnjem koncertu v Londonu je Kubelik igral na violino, ki jo je prof. Joachim nazval za najlepši instrument, kar jih je videl. Kubelik je dal za violino 100.000 mark sedaj ima violina že dvojno ceno. Na svetu je samo še ena violina, ki ima večjo ceno, to je ona, ki jo hrani v Genovi in na katero je igral Paganini. Nje cena je 200.000 lir. Hrani se v posebni shrambi in je zaklenjena z več ključi. Kubelikova violina se imenuje cesarska violina in jo je delal slavni mojster Stradivari.

* Kako se krote bolhe. Na raznih reklamah za potujoče cirkuse in enake prireditve se čita tudi včasih točka o „izučenihih bolhah“. In marsikdo je že vprašal: ali se dajo bolhe faktično izučiti in udomačiti? Ameriški krotitelj bolh Nokes potrjuje to in objavlja v nekem listu celo podrobnosti, kako se bolhe krote. Nokes pravi, da so bolhe še precej inteligentne in da imajo dober spomin. Nokes ima zdaj 50 izučenihih bolh. Eno od teh ima že sedem let in ta je takorekoč njegova ljubljanka. Da se bolhe ukrote in izučijo, se morajo najprej privaditi mirnemu sedenju. Kajti če bolha še skače, tedaj prav lahko uide rokam svojega krotitelja, slično, kakor bi ujeli človek začel delati kilometer dolge skoke. Skakanju se pa bolha odvadi na prav enoličen način. Nokes jo namreč postavi pod steklen zvon. Tam lahko skače, kolikor se ji poljubi. Uiti ne more, pač pa se vedno zadeva ob stekleno steno. Pod steklenim zvonom ostanejo bolhe kake tri tedne. V tem času se popolnoma odvadijo skakati, ker se vedno boje, da se ne zadenejo v stekleno steno, katere s svojimi očmi ne morejo razločiti. Če je bolha tako daleč izučena, potem se lahko nauči raznim drugim stvarim. Vleče mali voziček ali pa hodi po drobnih žici itd. Vsa ona majhna orodja, ki jih rabi Nokes za predstave bolh, napravi sam iz zlata. Krotilec mora imeti mnogo potrpljenja. Če bolha ne uboga, se jo za nekaj časa obesi. Na majhen krožek iz žice, ki se priveže na nit, se bolha obesi. V tem neprijetnem položaju se ziblje bolha sama sempatje, dokler je milosrdni Nokes ne reši in s tem zatre njeno trmo.

* Po ljudski obsodbi živa pokopana. Kako kruto kaznuje divje ljudstvo umor in kako dosledno izvajajo stari pravorek, ki ga najdemo tudi v sv. pismu, oko za oko in zob za zob nam kaže naslednji dogodič: Na ruskih zlatih poljih pri Ardunu v Vzhodni Sibiriji je uslužbenih tudi veliko Korejancev. Med temi je delal mladi Tšo Osain. Zaljubljen se je v mlado Korejanko Si, ki mu je ljubezen tudi vračala. Brez vzroka pa je ljubimec nekega dne izginil, in zastoj je plakala za ubeglim zapuščenca deklica. Toda žalost mine, pozabi se gorje v kratkem se je zahotelo mladi Korejanci zopet po novi ljubezni. Omožila se je z drugim in zadovoljno živela. Kakor pa je nenadoma Tšo Osain preje zginil, tako nenadoma in nepričakovano se je zopet vrnil. Začel je nadlegovati svojo prejšnjo ljubico in jo prosil ponovno ljubezni. Nekoč ko ga je zopet zavrnila, je postal surov in jo hotel posiliti. Odločno se mu je ona uprla in ga je, ker se mu drugače ni mogla ubraniti, med ruvanjem zaklala. Sorodniki umorjenega pa so zahtevali ljudsko sodbo. Izvolili so Korejanci v sodni svet 6 starcev in ti so po že omenjenem pravoreku obsodili Korejanko na smrt. Živa bodi pokopana poleg trupla umorjenega, tako se je glasila kruta sodba. Odprli so grob Tšo Osaina in na rob groba postavili nesrečno ženo. V krogu so bili zbrani vsi Korejanci Argunske naselbine na čelu jim izbrani sodniki. Da bi lažje prenesla muke, jo je udaril eden sodnikov s kolom po čelu in prevrnil nezavestno v grob na nagnito truplo umorjenega. Nato so Korejanci med običajnimi slovesnostmi grob zasuli in odšli na delo, svesti si, da so pravično kaznovali zločin. O tem krutem kaznovanju je zvedela ruska vlada. Da se prepričajo o zločinu, so odprli grob in res našli v njem poleg trupla Tšo Osaina tudi mlado Si. Toda doglano se je, da je ni pred zasutjem eden sodnikov samo s kolom po glavi udaril, marveč, da so ji pripravili z

nožem tudi trebuh. Bila je namreč noseča, in tako ženo prepoveduje njihov ljudski zakon umoriti. Prijeli so vse udeležene zločince, ki bodo seveda pošteno kaznovani.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut.
Odgovorni urednik dr. Ivan Lah.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pisnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Enonadstropna hiša podobna vili z lepim vrtom se proda v Rožni dolini št. 217. Nahaja se nasproti peka. 336/3—1

KORESPONDENCA.

Gospod želi v svrhu zabave korespondirati z mlado, lepo gospodično. Pisma pod „Lepi“ pošto ležeče, Ljubljana. 190

Kdor išče ali oddaja kako

službo,

kdor hoče kaj

kupiti ali prodati,

doseže to najlažje, ako

inserira

v Malih oglaših „Jutra“. Za besedo se plača

samo 5 vinarjev.

Prva kranjska drogerija, parfu-
merija, fotomanufaktura itd.

Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

SODE

dobro ohranjene, stare in nove, velike
in male, prodaja

IVAN BUGGENIG

sodar

Ljubljana, Cesta na Rudolfovo želez. 5.

Fotografske aparate

in veliko zalogo vseh v to stroko spadajočih potrebščin priporoča

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.

Zunanja naročila izvršuje z obratno pošto. — Ceniki so na razpolago

Podružnica „Jutra“

za Sp. Šiško in okolico

(v Sp. Šiški, Celovška cesta št. 77, v
hiši g. Tomažiča) telefon št. 177,

sprejema poročila za uredniški del
lista, oglase, naročilno itd.

Uradne ure od 8.—12. in od 2.—6.

Priporoča se za vsa v svojo stroko
spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

V LJUBLJANI

— Sodnijska ulica št. 3 —

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.
izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Kite iz las

po 5, 7, 9 in 12 K. — Barva za
lase in brado „Neril“ od dr. Drallea
v steklenicah po K 2.— velike K 4.
Lasne podlage in vse vrste mrežice.
Lasulje, brade, šminke in vse drugo za
maskiranje priporoča po zmernih cenah
S. STRMOLI, brivec in lasničar
Ljubljana, Pod Trančo št. 1 (zraven
čevljarskega mostu.) Izdelovalnica za
vsa lasna dela. Cenik se pošilja na
zahtevo zastoj.

Kupujte „JUTRO“.

Izvod samo 6 vinarjev.

POZOR

peki in pekovski pomočniki!

S 15. junijem t. l. se odda v najem
dobro vpeljana prva higijska pekarna
z električnim obratom Privšek in drug
pod takimi ugodnimi pogoji. Več se po-
izve v hiši g. Hinko Privškega v
Ljubljani, Prisojna ulica št. 3.

Pozor, peki!

Izredno ugodna prilika!

V Spod. Šiški, na glavni cesti, na naj-
bolj prometnem kraju se odda s l. av-
gustom v najem

pekarija

eventualno se proda tudi hiša, v kateri
se nahaja. Razen te pekarije se nahaja
v Šiški, ki ima okoli 7.000 prebival-
cev, samo še ena. Zmožen, trezen
mož si na tem prostoru napravi
lahko lepo premoženje.

Povpraša se v tovarni vozov Pe-
ter Keršič v Spod. Šiški.

Priznana pristne oljate in suhe

.: cene nizke .: **barve** točna postrežba

PREMERL in JANČAR

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 20 nasproti Figovca

na debelo in na drobno. — Izborne emajlne glazure, LAKI

FIRNEŽ in ČOPIČI.

Vse v to stroko spadajoči predmeti.

Zahvala.

V noči od 9. na 10. t. m. so vlomili v mojo trgovino do
danes neznani zločinci.

Akoravno se nahaja trgovina sredi vasi in stanujem jaz s svojo
rodbino in uslužbenci v isti hiši, se jim je vendar posrečilo jeklena
ruletna vrata vlomiti in večjo množino raznovrstnega blaga na voze
brez vsakega sledu odpeljati.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu,
pri katerem zavodu sem že od leta 1908. proti vlomni zavarovan, mi
je po glavnem zastopu v Ljubljani na kulanten način škodo, ki presega
nad 2000 K povrnila. Vsled tega kulantnega postopanja se čutim za-
vezanega imenovani družbi in njenemu glavnemu zastopu izreči javno
zahvalo in priznanje, in vsem gg. trgovcem kakor tudi drugim zava-
rovanje proti vlomni, ki je postalo dandanes jako potrebno, toplo
priporočam.

Sv. Križ, dne 30. majnika 1911.

Ivan Valent. Rupert.

Miši in podgane naredo največjo škodo v kletih in skladiščih.

Te se najhitreje uniči z mojo nanovo od mene iznajdeno uničevalno
pasto, ki jo more vsakdo in povsod uporabljati. Cena pasti pol kilograma K 3.—.
Izgotavljam tudi najnovejšo in od občinstva kot najboljšo priznane mehanične
pasti za miši in pod gane, ki prekosijo vse iznajdbe na tem polju. Vjame se v
tako past 15 do 20 miši, ne da bi bilo treba past znova nastavljati. Cena pasti
za podgane 8 K, za miši K 3/60 do 5/20. Dobiva se pri iznajditelju in izdelatelju

L. Pösch kleparski mojster, Dunaj XVII.,
Blumengasse št. 60.

Izgotavlja stenske in namizne akvarije, kopalne kabine za ptiče, ročne, stenske-
vozne in nagrobne svetilke, itd.

„Jutro“ se prodaja v Trstu
po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Becher ulica Stadion,
Trevisan ulica Fontana,
Pipan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Vovk, ulica Carducci,
Stanič, ulica Molinpiccolo,
Sekovar, Vojašnični trg,
Hrast. Poštni trg,
Mož, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Geržina, Rojan,
Raunacher, Campo Marzio,
Bruna, SS. Martiri,
Ercigoj, ulica Massimiliana,
Rončelj, ulica S. Marco,

Cechimi, ulica dell' Istra,
Bruna, ulica del Rivo,
Bubnič, ulica Sette Fontane,
Gramaticopulo, ul. Barriera,
Spöder, ulica Barriera,
Lavrenčič, Vojašnični trg.
Benusi, Greta,
Kichel, Rojan,
Bajc, ulica Geppa,
Luzatto, ulica Acquedotto,
Segulin, ulica Industria,
Železnik, Sv. Ivan,
Lug, ulica S. Lucia,
Zidar, Sv. M. Magdalena,
Hreščak, ulica Belvedere.

Naročajte in kupujte „JUTRO“!

**Zaradi minule sezije
so cene
oblek za gospode, dame,
dečke in deklice
veliko znižane.**

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatović
Ljubljana, Mestni trg 5.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani
po 6 vinarjev
v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Državni kolodvor.
Blaž, Dunajska cesta.
Sever, Krakovski nasip.
Piehler, Kongresni trg.
Češark, Šelenburgova ulica.
Dolenec, Prešernova ulica.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Mrzlikar, Sodna ulica.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Zupančič, Kolodvorska ulica.
Pirnat, Kolodvorska ulica.
Šenk, Resljeva cesta.
Kotnik, Šiška
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Košir, Hišlerjeva ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Sušnik, Rimska cesta.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Wisjak, Gosposka ulica.

Kustrin, Breg.
Tenente, Gradaška ulica.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Šitar, Florjanska ulica.
Blaznik, Stari trg.
Nagode, Mestni trg.
Kane, Sv. Petra cesta.
Treo, Sv. Petra cesta.
Kušar, Sv. Petra cesta.
Podboj, Sv. Petra cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Bizjak, Bohoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Bič, Zaloška cesta.
Svetek, Zaloška cesta.
Jamšek, Tržaška cesta.
Štravs, Škofja ulica.
Zadel, Karlovska cesta.
Likar, Glince.
Sterkovič, Dunajska cesta.

Najboljši pokončevalec
mrčesa je brezdvomno
F. Scherag-a

JANOL

pomori podgane, miši,
stenice, ščurke i. t. d.
- pod garancijo. -

Naroča se:

Dunaj XV.,
Fünfhausgasse šte. 5.

Najboljše odgovori „Slovenca“ vsak
naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“,
ali pa najde novega naročnika!

JULIJA ŠTOR

— Ljubljana —

Prešernova ulica šte. 5.

največja zaloga moških, dam-
skih in otroških čevljev, čevljev
za lawn-tenis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev
po vseh cenah.

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Kmetska posojilnica

— ljubljanske okolice —

Stanje hranilnih
vlog dvajset
milijonov kron

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu v LJUBLJANI Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

$4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5% brez amortizacije ali na amorti-
zacije po dogovoru.

Telefon šte. 185 interurban.

Eskomptuje

trgovske menice.

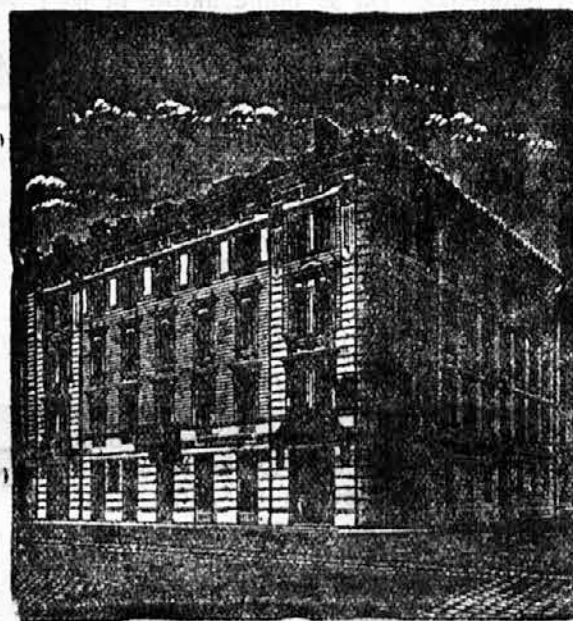
Ustanovljena

leta 1882.

Denarni promet

v letu 1910

K 100,000.000—

Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Upravno premoženje

v letu 1910

K 20,500.000—

račun
pri vsaki letni hranilnici šte. 828.446,
pri opravi poštni hranilnici šte. 18.864.

Eternit

ETERNIT-tovarna

Patent HATSCHER.
Najboljše pokrivanje streh
General. zastop: V. Janach & Co., Trst.
Glavna zaloga:
T. Korn, Ljubljana.

CYCLES
KINTA
KOL

Priznana močna, lahko tekoča
solidna in nepreosljliva so
KINTA kolesa.
Najobširnejše jamstvo. Ilustrovani
ceniki brezplačno.

K. Camernik
LJUBLJANA, Dunajska c. 9.
Special. trgovina s kolesi in posam. deli.
Izposojevanje koles.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Ves čist dobiček se razdeljuje zavarov-
ancem; dosedaj se ga je izplačalo
K 2,495.719—.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Reserve in fondi K 54,000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109,356.860'58.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Pisarne so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premoženje proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Zavaruje proti tatvini, razbitju ogledal
in okenskih plošč.

Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder postuje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podporo v narodne in občnokoristne
namene.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu.

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohoštju in blagu, tatinski vrom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh
mogočih sestavah. — Tekom leta 1910. zavarovalo se je 19.215 oseb za kapital nad 155 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 1018
milijonov kron. Premoženje družbe znaša nad 392 milijonov kron.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v ti-
skarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.

Muzikalije.

Telefonska šte. 118.

Najmodernejšee črke.

Litografija.

— Poštne hranilnice šte. 76.307. —

Del. glavica:
K 5,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad:
K 610.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih $4\frac{1}{2}\%$.